

STRUČNJACI ZA MEĐUNARODNO PRAVO SMATRAJU DA BI INICIJATIVA OLLIJA REHNA TREBALA POŠTIVATI DOGOVOR SANADERA I JANŠE

Zagreb može tužiti Sloveniju zbog nepoštivanja Bledskog dogovora

Janša i Sanader suglasili su se na Bledu u kolovozu 2007. godine da se spor rješava pred sudom u Haagu. Taj dogovor može biti poništen samo novim dogovorom premijera. Odgovor europskom povjereniku finalizirat će radna skupina u petak

RIJEKA – Europski povjerenik za proširenje Olli Rehn dobit će jasan i pozitivan odgovor Hrvatske na prijedlog Europske komisije o pomoći pri rješavanju hrvatsko-slovenskog spora. Kako neslužbeno doznajemo, iako će hrvatska strana u odgovoru zaštititi svoje interese i spriječiti europsku posredničku trojku predvođenu Marttijem Ahtisaarijem da crta granicu, Rehn odgovor nikako neće moći shvatiti kao odbijenicu.

Štoviše, na hrvatskoj su strani sigurni da će nakon odgovora, u kojem će službeni Zagreb pozdraviti volju Europske komisije da se uključi i pomogne u rješavanju tog dugogodišnjeg spora, uslijediti novi pregovori pod patronatom Europske komisije, kako bi se precizno odredio mandat tročlanog europskog vijeća mudraca.

Jučer su se u Zagrebu sastali Ivan Šimonović, Davorin Rudolf, Radimir Čačić i Gordan Jandroković kao članovi radne skupine zadužene sastaviti tekst hrvatskog odgovora, koji će u ponedjeljak kao zajednička izjava predsjednika države i vlade biti poslana u Bruxelles. Na stolu su bila tri zasebna prijedloga teksta, Rudolfov, Čačićev, a savjetnik predsjednika Republike Siniša Tatalović donio je na sastanak i Mesićev prijedlog odgovora. Ta tri teksta poslana su pravnoj službi Ministarstva vanjskih poslova, koja će prema njima ujednačiti jedinstven tekst, koji će biti finaliziran na sljedećem sastanku radne skupine u petak.

Rehn na ruku Sloveniji

Pri sastavljanju odgovora autori teksta imaju na umu Rehnova upozorenja i prijetnje da mu ne šalju »nemoguće uvjete« koje će shvatiti kao neprihvatanje prijedloga. Na hrvatskoj strani, naime, svjesni su činjenice da i u Europskoj uniji shvaćaju da je pravo na hrvatskoj strani, ali da Unija funkcionira i po načelu solidarnosti, zbog kojeg zemlje EU ne mogu protiv svoje članice.

U Zagrebu znaju i da Rehnova inicijativa više ide na ruku Sloveniji nego Hrvatskoj, na što upozorava i izvjestitelj Europskog parlamenta za Hrvatsku Hannes Swoboda, koji tvrdi da nije moguće provesti medijaciju bez pravnog okvira pod okriljem Međunarodnog suda pravde. U protivnom, komisija koju predlaže Rehn bila bi pristrana i pogodovala bi slovenskoj strani, jer dovoljno uzima u obzir položaj Hrvatske, što bi moglo ugroziti skori ulazak Hrvatske u EU, zbog čega bi Hrvatska mogla postati članicom 2012. godine.

I hrvatski stručnjak za međunarodno pravo Davor Vidas smatra da je okvir za mandat Rehнове posredničke skupine zapravo dogovoren na Bledu u kolovozu 2007. godine, kad a su Janša i Sanader postigli suglasnost da se spor rješava pred sudom u Haagu, što je jasno i nedvojbeno svojom izjavom potvrdio i Janša.

– Slovenija tu Janšinu izjavu naknadno ne može sama promijeniti niti od nje jednostrano odustati, kazao je Vidas, objašnjavajući da uopće nije relevantno postoji li o tome danas suglasnost slovenskih političkih stranaka, kao što su i irelevantne naknadne interpretacije te

precizne Janšine izjave. Ahtisaarijeva komisija, po Vidasu, samo može konkretizirati taj dogovor, kojim je određeno mjesto rješavanja spora: Međunarodni sud u Haagu.

Derogacija dogovora

Vidas podsjeća da se i u hrvatskom pregovaračkom okviru iz 2005. za rješavanje graničnih sporova spominje samo haški Međunarodni sud, a i drugi hrvatski stručnjaci međunarodnog prava koje smo konzultirali uvjeravaju da Hrvatska nikako ne smije odustati od Bledskog dogovora i rješavanja spora u Haagu. Štoviše, Hrvatskoj na kraju čak ostaje otvorena i mogućnost jednostrane tužbe protiv Slovenije Međunarodnom sudu zbog nepoštivanja Bledskog dogovora dvaju premijera, koji može biti poništen samo novim dogovorom premijera dviju zemalja.

Slovenska strana svim će silama pokušati derogirati Bledski dogovor, a danas će o »neuspješnom« radu međudržavne komisije koja je trebala pripremiti pravni okvir za Haag raspravljati i Pahorova vlada, prije nego što je ukine, premda Sanader inzistira da se komisija još jednom sastane. U tom pravcu ide i jučerašnji prijedlog slovenskog liberalnog europarlamentarca Jelka Kacina, koji izjavitelju za Hrvatsku Swobodi predlaže amandman kojim bi se iz izvještaja o Hrvatskoj potpuno eliminiralo spominjanje Bledskog dogovora.

Naime, Europski parlament trebao bi sljedeći tjedan glasovati o izvještaju o Hrvatskoj, u kojem će pozdraviti neformalni dogovor Janše i Sanadera na Bledu, pozivajući dvije strane da poštuju taj dogovor, dok Kacin sada predlaže da se to križa jer dvije strane nisu postigle napredak u konkretizaciji Bledskog dogovora.

Mesić: Držimo se principa

Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić odbio je decidirano se izjasniti hoće li Hrvatska prihvatiti prijedlog Ollija Rehna o posredovanju Marttija Ahrisaarija u rješavanju graničnog spora sa Slovenijom. Rehnovu izjavu da očekuje odgovor Zagreba »bez nemogućih uvjeta« nije shvatio kao ucjenu.

– Oli Rehn je iznio svoj prijedlog, svoje mišljenje. Hrvatska se držala principa i drži se i sada, a to je da ako postoji međunarodni spor, on se mora rješavati na osnovi međunarodnog prava. To znači na temelju međunarodnih konvencija kojima je Hrvatska pristupila, odnosno da o činjenicama sud treba donijeti međunarodna sudska instanca, poručio je Mesić.

S. V.

Denis ROMAC